

Založeno 11. 12. 1990

Drnovská 507, 161 01 Praha 6 - Ruzyně

kontakt: +420-2-33022302, +420-723517607, e-mail: petr.jevic@vuzt.cz, www.svbio.cz

Praha, 11. 6. 2019

Věc: **Hodnocení sdělení a skutečností uvedených v článku: „*Ďábel se skrývá v procesu: jak se z bruselského nápadu snížit emise staly české lány řepky*“, uveřejněném na webu www.irozhlas.cz, jehož autory jsou Jan Boček, Jana Klímová, Filip Nerad, Štěpán Sedláček a Michal Zlatkovský z 28. května 2019**

Článek jako takový se snaží (i) analyzovat důvody pro pokračující užívání biopaliv I. generace podle legislativní terminologie konvenčními tzv. povinnými osobami v ČR (tj. těmi, kterým byla v souladu s příslušnými směrnici uložena povinnost jednak nahradit určitý podíl obnovitelné energie v dopravě energií obnovitelnou a současně dosáhnout snížení emisí skleníkových plynů z fosilních paliv v dopravě) a (ii) předložit údajné důvody pro neúspěch pokročilých biopaliv druhé generace v ČR, resp. jejich chybějící podporu.

Autorský tým portálu www.irozhlas.cz přes jistou snahu postihnout problematiku pro svoje sdělení bohužel použil v podstatných částech zcela chybná nebo nepravdivá tvrzení (snad) z neznalosti problematiky, která je potřebná uvést na správnou míru. Je s podivem, že přes neustále dokola opakovanou problematiku se autorský tým nenamáhal alespoň se základním ověřením termínů a faktů, které následně publikuje ve veřejnoprávním médiu.

DETAILNÍ PŘEHLED CHYB A NEPRAVD

uvedených v článku:

- 1) Formulace cit: „*Českému obchodu s biopalivy, které se v zemi vyrábějí nejčastěji právě z řepky, přitom dominují firmy Preol a Primagra z holdingu Agrofert*“ je nepravdivá. Více než 50 % biopaliv se do ČR v roce 2018, ale i v minulých letech, dovezlo ze zahraničí, viz zdroje např. www.mpo.cz, případně celní statistiky. Není pravdou, že se česká biopaliva vyrábějí nejčastěji z řepky, autoři zcela přehlížejí výrobu bioetanolu, který se v ČR vyrábí buď z cukrové řepy nebo kukuřice, a to v objemu srovnatelném jako je tuzemská výroba konvenčního biopaliva z řepky olejky. Autoři dále zcela přehlížejí fakt, že Primagra, a.s. ze skupiny AGROFERT již třetím rokem vyrábí z části své výrobní kapacity nekonvenční biopaliva druhé generace (8.000t/r), kterým je v článku věnována velká pozornost a autoři dále z neznalosti přehlížejí fakt, že společnost Temperator, a.s. v Liberci vyrábí nekonvenční biopaliva do nafty druhé generace z odpadních živočišných tuků v objemu asi 50.000 t/r. Současně se v ČR vyrábí z odpadních kuchyňských olejů (importovaných) s cílovou kapacitou 50.000 t/r. nekonvenčních biopaliv druhé generace do nafty v závodě společnosti Chemoprojekt, a.s. v Ústí nad Labem. Současně jsou v ČR další dvě malé jednotky, které mají možnost vyrábět pokročilé biopalivo druhé generace ze zbytků při zpracování olejnin, olejnatých plodin a tuků. Dnešní počet velkých výroben nekonvenčních a pokročilých biopaliv druhé generace je v ČR aktuálně 3, počet výroben konvenčních biopaliv do motorové nafty z řepky pouze 2! Pokud by byla do této bilance započítána i jednotka ropné rafinérie Litvínov, kde proběhl v r. 2018 úspěšný provozní test výroby nekonvenčních biopaliv do motorové nafty hydrogenační technologií, tak by počet jednotek v provozu byl 4, čímž by byl dvojnásobný proti počtu výrobních jednotek pro výrobu konvenčních biopaliv I. generace do nafty, v případě zahrnutí i malých kapacit by byl dokonce trojnásobný. Jde tak o technologii zcela ověřenou, průmyslově rozvinutou, používanou napříč celou EU, kde jsou instalovány desítky obdobných jednotek a problémem není vlastní technologie, ale dostatek vstupních surovin pro výrobu. Podíl výroby konvenčních a nekonvenčních biopaliv do motorové nafty (esterů) první a druhé generace v ČR tak je cca 60 % ku 40 % (!). Platí, že např. společnost Primagra, a.s., je na stejné jednotce schopna vyrábět jak konvenční biopalivo první generace, tak nekonvenční biopalivo druhé generace a stejně tak platí, že např. pokud by bylo třeba, je stejně tak schopen PREOL, a.s. přejít plně na výrobu nekonvenčního biopaliva druhé generace do nafty z upotřebených kuchyňských olejů. V tomto případě by však české zemědělství přišlo o zpracování řepky cca 450.000 t/r, český zemědělský/potravinářský průmysl o cca 280.000 t/r řepkových šrotů pro výživu zvířat, která nejsou geneticky modifikovaná a zákazníci po celém světě o 10.000 t/r farma glycerinu nejvyšší možné (kosher) kvality. Žádný z výše uvedených produktů se z dováženého upotřebeného oleje nedá vyrobit.

Založeno 11. 12. 1990

- 2) Citace: „**První ze směrnic stanovila, že výrobci pohonných hmot mají přidávat do motorového benzínu i nafty minimální podíl biopaliv nebo jiných obnovitelných pohonných hmot; biopaliva byla ale jednoznačně upřednostňována**“ je zavádějící, jelikož směrnice konstatuje povinnost přidávat udržitelná biopaliva jakéhokoli původu. Realitou však je, že této definici a požadavkům platných norem na motorová paliva odpovídají většinou právě jen kapalná biopaliva. S ohledem na fyzikálně chemické parametry motorových paliv se ale není čemu divit.
- 3) Dále citace „**Do roku 2005 to byla nejméně 2 procenta objemu, později 5,75 procenta. Každá členská země si přesný podíl měla stanovit sama**“ je nesprávná a hlavně (asi záměrně nekorektní), protože (i) především neuváží klíčový závazek vyplývající ze směrnice, a to v roce 2020 nahradit obnovitelnou energií v dopravě 10% z celého objemu energie (energetického obsahu, ve zkratce e.o.), dále (ii) je chybně uvedeno, že 5,75 % byl závazný cíl, tento však byl indikativní a EU v tomto případě požadovala jeho dosažení jakožto přechodného cíle na cestě ke splnění 10% a stejně tak není pravdou, že si „**přesný podíl měla stanovit členská země sama**“. Zde platí napříč celou EU jasný a nikdy nikým nezměněný cíl 10 %. V případě ČR je k tomu potřeba podotknout, že ČR nedosáhla ani indikativního cíle 5,75 % a nedosáhne ani závazného cíle 10 % v roce 2020, kdy ČR předpokládá dosažení max. 8,5 – 8,8 % (zdroj www.mpo.cz). Tímto je současně nesprávné a zavádějící i konstatování týmu autorů, cit.: **V některých letech tak museli čeští dodavatelé pohonných hmot přimíchávat víc příměsí, než stanovila unie**“. Český zákonodárce (v tomto období dlouhodobě zcela pod vlivem pravicových vlád) dávno před zahájením výroby udržitelných konvenčních biopaliv v závodech skupiny AGROFERT celkem logicky pouze stanovil jistou průběžnou lineární křivku růstu povinnosti do r. 2020 tak, aby existovala pravděpodobnost splnění cíle na konci r. 2020. Jak vidno, ani tento relativně konzervativní a srozumitelný postup (mimořadně použitý v mnoha dalších státech EU, případně dokonce explicitně stanovený růst rok po roku až do cílového roku 2020) splnění požadavků EU u nás stejně nepřinesl.
- 4) Převzaté podklady a citace: „**Pokud započítáme i emise při pěstování a výrobě, bionafta z potravin má v průměru o 80 procent vyšší emise CO₂ než fosilní palivo, které nahrazuje**“ jsou zcela nepravdivé. Podle veškerých relevantních a věrohodných podkladů, podle ověřených certifikátů biopaliv, provedených renomovanými nadnárodními auditorskými autoritami, v souladu se všemi předpisy EU dosahují např. v ČR vyráběná konvenční biopaliva první generace emisní úspory mezi 65 – 75 % emisí ve srovnání s fosilním ekvivalentem a to právě při započítání veškerých vlivů, cit. „**emise při pěstování a výrobě**“. Tato fakta jsou min 1x ročně povinně ověřována audity a bez doložení těchto certifikátů není možné tato biopaliva započítat v EU do splnění povinností při náhradě energie v dopravě.
- 5) Konstatování z článku cit.: „**Bionafta z palmového oleje je pro klima v průměru třikrát horší než klasická nafta, bionafta ze sóji dvakrát horší. Asi polovina biomasy pro produkci evropské bionafty byla navíc vypěstována mimo Evropskou unii**“ taktéž není pravdivé, jde pouze o názor v článku citovaného webu, který nekoresponduje se současným pohledem EK. Je však na druhou stranu nesporné, že emisní stopa obou těchto do EU z dalekého zámoří dovážených biopaliv do motorové nafty je podstatně horší, než v EU vyráběných ze zde pěstovaných surovin.
- 6) Konstatování z článku cit.: „**Nová směrnice o podpoře využívání energie z obnovitelných zdrojů z roku 2009 proto zamířila ke stejnému cíli – snížení emisí**“ je nepravdivé, jelikož cílem této směrnice bylo jednoznačně zajistit zejména náhradu fosilních paliv v dopravě palivy obnovitelnými. Sám článek dosvědčuje nepravdivost tohoto konstatování, jelikož v další části (další dva odstavce) správně uvádí jinou směrnici, která nařídila výrobcům nebo dodavatelům pohonných hmot snížit jejich emise fosilních paliv o 6 %.
- 7) Citace uvedená v článku: „**V případě povinnosti snižovat emise skleníkových plynů nelze z unijní ani vnitrostátní legislativy jednoznačně dovodit, že by bylo výrobcům nebo dodavatelům pohonných hmot výslovně stanoveno plnit ji pouze prostřednictvím dodávání biopaliv, i když to s ohledem na masivní finanční podporu paliva bylo a zřejmě stále je nejjednodušší řešení**“ je zcela nepravdivá v konstatování, že v ČR existuje „masivní finanční podpora paliva“. Holou realitou naopak je, že zatímco český stát rozdává cca 40 mld. ročně na podporu obnovitelné elektrické energie, na splnění dosažení cílů v dopravě aktuálně nevynakládá žádné prostředky ze státního rozpočtu. Naopak, z certifikovaných biopaliv vybírá plnou sazbu jak spotřební daně, tak příslušnou DPH. Podpora tzv. vysokoprocentních biopaliv byla ukončena formou zvýšení spotřební daně v roce 2015 s účinností od 1. 1. 2016 předchozí koaliční vládou vedenou ČSSD.

- 8) Zatímco původní pravicové vlády tuto podporu zaváděly, přecházející vláda ji snížila natolik, že se vysokoprocenní biopaliva vytratila z trhu a stát tak na jejich podporu nevydává aktuálně žádné prostředky od r. 2016.
- 9) Konstatování, že „*v české implementaci směrnice z r. 2018 limit na půl procenta odpadových biopaliv chybí*“, je jasná nepravda, sám článek pracuje s faktem, že tuto směrnici, označovanou jako RED II, má členský stát povinnost transponovat až v r. 2021 a tudíž logicky k žádné transpozici v ČR (ani v žádném jiném státě EU!) zatím nedošlo.
- 10) Článek cituje tiskovou mluvčí MŽP ve věci užití pokročilých biopaliv: „*V Česku se nepoužívá žádné pokročilé biopalivo, neboť po něm na českém trhu zatím není dostatečná poptávka ze strany dodavatelů motorového benzínu a nafty*“. Zde se viditelně jedná pravděpodobně o historické prohlášení, které aktuálně není pravdivé, protože v ČR se užije řádově desítky tis. tun nekonvenčních biopaliv, a to obou druhů, jak do motorové nafty, tak do automobilových benzínů. Jen rafinérský koncern UNIPETROL v minulém roce provedl provozní test, při kterém vyrobil cca 1000 tun tzv. hydrogenovaného rostlinného oleje (angl. zkratka HVO). Bohužel ze suroviny specifikované jako zbytek, ve valné většině pocházející z dovozu – z Asie (zdroj: tiskové zprávy UNIPETROL).
- 11) Fatální nepravdou, uvedenou v článku, je konstatování cit.: „*Česká implementace se s evropskou směrnicí rozchází i v dalším bodě: vedle toho, že nepodporuje odpadová biopaliva, také nic nemění na podpoře biopaliv první generace. Zatímco evropská směrnice zavádí pro potravinová biopaliva zmíněný sedmiprocentní limit, český zákon žádnou takovou formulaci neobsahuje.*“ Jde o zásadní pochybení autorů, jelikož česká legislativa plně obsahuje požadavky EU na zastropování podílu konvenčních biopaliv první generace na úrovni 7 % (zdroj: znění současných příslušných zákonů ČR), jednak naopak (a plně v souladu s vizí EU) podporuje a propaguje růst nekonvenčních a pokročilých biopaliv druhé generace tím, že jejich podíl se do plnění povinnosti nahradit fosilní energii v dopravě energií obnovitelnou započítává dvakrát, tj. na splnění povinnosti je potřeba pouze polovina množství tzv. nekonvenčního a pokročilého biopaliva.
- 12) Konstatování z článku cit.: „*Dosud poslední směrnice k biopalivům z prosince 2018 se ještě víc odvrací od biopaliv první generace a zodpovědnost za splnění klimatických cílů zčásti přesunuje na unijní orgány*“ není pravdivé, protože tato směrnice (označovaná jako RED II s platností do r. 2030) přesně ponechává současné omezení konvenčních biopaliv první generace na aktuálních 7 %, tj. ani je nezvyšuje, ani je nesnižuje. Současně zvyšuje podíl obnovitelné energie z 10 % na 14 % v dopravě, tj. naopak zvyšuje požadavky na jednotlivé členské státy v této oblasti. Stejně tak není pravdou, že přesunuje splnění klimatických cílů (zde se v této směrnici hovoří striktně pouze o cílech v náhradě energie energií obnovitelnou) na unijní orgány. Naopak, v této směrnici je členským státům dána relativně větší volnost ve způsobu plnění oproti původní směrnici, platné do r. 2020.
- 13) Konstatování, cit. „*v české implementaci směrnice z r. 2018 limit pro půl procenta chybí*“, je jasná nepravda, sám článek pracuje s faktem, že tuto směrnici, označovanou jako RED II, má členský stát povinnost transponovat až v r. 2021 a tudíž logicky k žádné transpozici v ČR (ani v žádném jiném státě EU!) zatím nedošlo.
- 14) Konstatování z článku cit.: „*Na rozdíl od ministerstva věří, že podpora biopaliv druhé generace má smysl, přestože ještě nejde o „dospělou“ technologii*“ je zcela chybné jednak v tom, že se jedná o „nedospělou“ technologii (přitom jen v ČR je již několik výrobců, bohužel produkujících povšechně ze surovin pocházející z dovozu, často ze země mimo EU) a dále, že by novela a eliminace povinného přimíchávání umožnila využít i jiné alternativy - to ovšem již dnešní legislativa plně umožňuje. Právě eliminace povinného přimíchávání by postihla také (možná především, protože jsou prokazatelně dražší než konvenční biopaliva první generace) pokročilá druhogenerační biopaliva.

Ing. Petr Jevič, prof. h.c.
výkonný ředitel a člen představenstva SVB
Výzkumný ústav zemědělské techniky, v.v.i.

Ing. Miroslav Bažata
místopředseda představenstva SVB
Glencore Agriculture Czech s.r.o.